

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 11 april 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een labiacorrectie.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 6.4 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzekerde, de thans zeventienjarige dochter van verzoekster, had sinds haar zesde levensjaar klachten van de vagina/vergroete schaamlippen. Volgens informatie van de huisarts ondervond zij dagelijks hinder en pijn, zowel bij het fietsen en lopen als bij (het Zorginstituut begrijpt: het dragen van) onderbroeken. Volgens de huisarts van verzekerde was sprake van prominente labia minora. Verzekerde werd door haar huisarts verwezen naar een gynaecoloog in het Amsterdam UMC voor een vaginacorrectie. In de informatie van de huisarts staat dat verzekerde in verband met medische redenen – en niet om een cosmetische reden – werd doorverwezen. Op 1 november 2021 is bij verzekerde een labiacorrectie uitgevoerd. Volgens verzekerde zijn na de operatie, waarbij de grote en kleine schaamlippen van verzekerde zijn verkleind, haar klachten verdwenen. Verzoekster heeft verweerder verzocht de kosten van de labiacorrectie te vergoeden.

Verweerder heeft de aanvraag voor vergoeding van de labiacorrectie afgewezen. Verweerder voert aan dat er in de situatie van verzekerde geen sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis. De ongemakken die verzekerde ondervond bij het bewegen, zoals het lopen, worden op grond van de richtlijnen en criteria (waaronder de 'Werkwijzer beoordeling behandeling van plastisch-chirurgische aard' van de VAV) niet aangemerkt als een ernstige bewegingsbeperking die tot een forse beperking in het dagelijks leven leidt. Voorts is of was er bij verzekerde ook geen sprake van een verminking in de zin van de regelgeving.

Juridisch kader

Correctie of reductie van de labia minora is een behandeling van plastisch chirurgische aard. In artikel 2.4 eerste lid, onder b van het Besluit zorgverzekering (Bzv) is omschreven in welke gevallen behandelingen van plastisch-chirurgische aard onder de te verzekeren zorg vallen. Het gaat (voor zover relevant voor dit geschil) onder meer om behandelingen die strekken tot correctie van afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen en om behandelingen die strekken tot correctie van verminkingen die het gevolg zijn van een ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting.

Verminking

Het begrip verminking in artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is bij de invoering van het artikel in 2006 niet nader toegelicht. Het artikellid is nadien niet meer gewijzigd. De term is overgenomen uit de ziekenfondsperiode en vindt zijn oorsprong in 1991. Uit de toelichting op de regelgeving blijkt dat van verminking sprake is in geval van een ernstige misvorming die direct in het oog springt. Met het begrip verminking wordt gedoeld op verworven aandoeningen zoals misvormingen door brandwonden, misvormingen aan de handen door rheumatoïde arthritis, misvormingen door verlammingen van de aangezichtszenuw, amputatie van ledematen of geamputeerde mammae.¹

In de rechtspraak wordt verminking nader gedefinieerd: Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel.²

Functiestoornis

Ook het begrip functiestoornis is overgenomen uit de ziekenfondsperiode. Functiestoornissen moeten objectief aantoonbaar zijn. Bovendien moet getoetst worden:

1. of het aannemelijk is dat de aangevoerde lichamelijke functiebeperkingen veroorzaakt worden door de te corrigeren lichamelijke afwijkingen; en
2. of correctie daarvan die klachten zal doen wegnemen; en
3. of het aannemelijk is dat het te corrigeren lichaamsdeel klachten als aangevoerd veroorzaakt in een zodanig ernstige mate dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de zin van de regelgeving.

VAV-Werkwijzer

In de 'Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard' van de Vereniging Artsen Volksgezondheid³ (VAV-Werkwijzer) zijn voor een aantal veel voorkomende beoordelingen de begrippen 'verminking' en 'functiestoornis' verder uitgewerkt zodat dat als leidraad kan dienen bij de beoordeling van aanvragen. Een van die uitgewerkte beoordelingen betreft een labiacorrectie. In de werkwijzer is daarover het volgende opgenomen:

Correctie/reductie van labia minora valt niet onder verzekerde zorg tenzij er sprake is van:

- *Verminking door ziekte, ongeval of medische verrichting*
In het geval van de labia minora is er een enorme anatomische variatie (zie Achtergrondinformatie). Er kan dan ook geen sprake zijn van misvorming/verminking in de zin van het Bzv.

¹ Zie onder andere de Staatscourant van 30 oktober 2006, nr. 211, te raadplegen via: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2006-211-p11-SC77380.html>

² Zie de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland van 8 november 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:6703

³ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzva/>

- **Aantoonbare lichamelijke functiestoornis**
Als voorbeelden van aantoonbare lichamelijke functiestoornis worden wel eens aangevoerd: het vormen van een urinereservoir, ongemak bij bewegen, en naar intravaginaal bewegen van een labium tijdens de coïtus. Deze ongemakken zijn eenvoudig te verhelpen door manuele correctie of minder strakke kleding. Samenvattend kan een lichamelijke functiestoornis doorgaans niet worden aangevoerd als reden voor aanspraak op een labiacorrectie/reductie.

Functiestoornissen van psychische/sociale aard als gevolg van een lichamelijke afwijking vallen evenmin onder de verzekerde prestatie.

Verder is in de werkwijzer achtergrondinformatie opgenomen welke daar te raadplegen is.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Hoewel de ervaren ongemakken van verzekerde hinderlijk kunnen zijn, vallen deze niet onder het begrip aantoonbare lichamelijke functiestoornis zoals bedoeld in de regelgeving. Er is alleen in zeer uitzonderlijke situaties sprake van een aantoonbare functiestoornis. Uit het beschikbare medische dossier blijkt niet dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie.

Met betrekking tot het al dan niet bestaan van een verminking geldt dat er in het geval van hypertrofie van de labia minora geen sprake kan zijn van verminking in de zin van het Bzv. Er bestaat namelijk een enorme anatomische variatie ten aanzien van de vorm en grootte van de labia. Volgens de huisarts heeft verzekerde prominente labia minora. Hieruit blijkt dat geen sprake is van verminking.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat sprake is van een lichamelijke functiestoornis of verminking. Verzekerde voldoet derhalve niet aan de vergoedingsvoorwaarden voor een labiacorrectie.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzekerde voldoet niet aan de vergoedingsvoorwaarden voor een labiacorrectie, omdat geen sprake is van een lichamelijke functiestoornis of verminking. Verzekerde kan daarom geen aanspraak maken op een vergoeding van de kosten van een labiacorrectie vanuit de basisverzekering.